

LATINSKA OCH GREKISKA GLOSOR MED LÅNORD

Eva Tidner 2016

Det är många gånger svårt att veta om ett lånord kommer från latin eller grekiska bl.a. därför att terminologin i vetenskaper har hämtat ord från båda språken och ofta kallas alla dessa termer för "latin". Namnet på själva vetenskapen är i regel grekiskt och vardagstermerna ofta latinska. Ibland sätts ett grekiskt morfem ihop med ett latinskt som bildar s.k. hybridord t.ex. *automobil, television*.

(Ett sätt att identifiera ett grekiskt ursprung är om ett lånord innehåller bokstavskombinationerna *ch, kh, ph, th* eller *y*, mer vanligt i exempelvis engelsk stavning än i svensk.)

Här nedan följer latinska och grekiska ord som är vanliga i våra lånord och som har samma eller liknande betydelse. Under varje ordpar följer ett antal lånord i svenska och engelska. För betydelse, använd lexikon!

(E) = engelska

Några vanliga latinska ord som ingår i svenska och engelska lånord.		Grekiska motsvarigheter, som ingår i svenska och engelska lånord.	
Latinska ord	Översättning	Grekiska ord, transkriberade	Grekiska ord

terra, tellus f.	jord	ge; kton, ktonós f.	γῆ ; χθών, χθονός
<i>terrass, terräng, terrakotta</i>		<i>geocentrisk, geografi, geologi, geometri, Pangea; (E) chthonic</i>	

caelum	himmel	uranós	οὐρανός
(E) <i>celestial</i>		<i>Uranus, uran</i>	

sol, solis m.	sol	helios	ἥλιος
<i>solarium, E solar</i>		<i>heliotrop, heliocentrisk, helium</i>	

ignis m.	eld	pyr n.	πῦρ
(E) <i>ignite, ignition</i>		<i>pyroman, pyroteknik</i>	

mare	hav	thálatta, thálassa	θάλαττα; θάλασσα
<i>marin, E mariner</i>		<i>thalassologi/, thalassokrati</i>	

insula	ö	nesos f.	νῆσος
<i>insulär, insulin, E peninsula</i>		<i>Peloponesos, Polynesien, Melanesien, Mikronesien</i>	

aqua	vatten	hydor, hydatos n.	ὔδωρ, ὕδατος
<i>akvarium, akvavit</i>		<i>hydra; (E) hydroelectric, dehydration</i>	

lac, lactis n.	mjölk	gala, gálaktos n.	γάλα, γάλακτος
<i>laktos, laktovegetarisk, laktation</i>		<i>galax / galaktisk, galaktos</i>	

dens, dentis m.	tand	odús, odontos n.	ὀδούς, ὀδόντος
<i>dental; (E) dentist</i>		<i>Odontologi</i>	

lingua	tunga, språk	glossa, glotta f.	γλῶσσα; γλῶττα
<i>lingvist/ik; (E) bilingual</i>		<i>glosa, polyglott</i>	

auris f.	öra	ous, otós n	οὖς, ὠτός
		<i>otit, otorhinolaryngal</i>	

nasus	näsa	rhis, rinós f.	ρίς, ρίνος
<i>nasal</i>		<i>otorhinolaryngal; (E) rhinoceros</i>	

oculus	öga	oftalmos m.	ὀφθαλμός
<i>monokel, okulär, okular; (E) oculist</i>		<i>Oftalmiatrik</i>	

os, oris n.	mun	stoma n.	στόμα, -τος
<i>oral, oratorium, orakel, orera (av orare)</i>		<i>stomatologi, stomatit, -stomi (syftar på öppning); (E) stomach (syftar på magmunnen)</i>	

cor, cordis n.	hjärta	kardía f.	καρδία –τος
<i>rekord; (E) cordial/ity/</i>		<i>/elektro/kardiogram EKG</i>	

caput, capitis n.	huvud	kefalé f.	κεφαλή
<i>per capita, kapital, kapitäl, kapitel, kapten, kapitulation, rekapitulera; (E) precipice, precipitate, precipitaion</i>		<i>Kefalonia, kefalhematom</i>	

pectus, -oris n.	bröst	stétos n.	στῆθος
<i>Expectorant; (E) pectoral, (italienskt.lån) parapet</i>		<i>stetoskop</i>	

cerebrum	hjärna	enkefalos m.	ἐγκέφαλος
<i>cerebral (pares) CP</i>		<i>/elektro/enkefalogram EEG</i>	

sanguis, sanguinis m.	blod	haima, -tos n.	αἷμα, -τος
<i>sangvinisk; (E) consanguinity</i>		<i>hemoglobin, hemorrojd; (E) haemorrhage, anemi, uremi</i>	

uterus / matrix	livmoder	metra f. I hystéra f.	μήτρα; ὕστερα
<i>uterin, uteroskop, uterovaginal, matris, matrikel</i>		<i>endometrios, hysterisk</i>	

pes, pedis m.	fot	pus, podós m.	πούς, ποδός
<i>pedal, pedikyr; (E) pedestrian</i>		<i>antipod, podager, polyp; (E) octopus</i>	

digitus	finger	dáktylos m.	δάκτυλος
<i>digital/isera/, eng. digit</i>		<i>daktyl, daktylit, polydakyl</i>	
manus f.	hand	cheir, -os f.	χείρ, -ός
<i>manuell, manual</i>		<i>kirurg/i/, hekatoncheirer</i>	
mulier / femina	kvinna	gyné, gynaikós f.	γυνή, γυναικός
<i>feminin</i>		<i>gynecolog/i/, androgyn</i>	
vir	man	anér, andrós m.	άνήρ, άνδρός
<i>viril, triumvir/at/</i>		<i>Andrea/s/, Anders, Andromeda, efternamn på – ander, androgyn, android</i>	
infans, infantis	barn, eg.”ej talande”	pais, paidós m.	παῖς, παιδός
<i>infantil, infanteri; (E) infant</i>		<i>pedofil, pedagog/ik/, pedant, E pediatrician</i>	
locus	plats	tópos	τόπος
<i>lokal/isera, lokomotiv</i>		<i>topografí, isotop</i>	
vita	liv	bíos	βίος
<i>vital, vitamin, akvavit</i>		<i>biolog/i/, biograf/i/, symbios</i>	
mors, mortis f.	död	thánatos nekρός	θάνατος; νεκρός
<i>mortalitet; (E) mortal</i>		<i>euthanasi</i>	
crux, crucis f.	kors	staurós m.	σταυρός
<i>krux, crucifix; (E) crucial, crucify, cruciform</i>		<i>staurolit, staurogyne</i>	
dolor m.	smärta	áchos n.	ἄχος
<i>Dolores, Via Dolorosa; (E) dolorous</i>		<i>celiaki; (E) ache</i>	
amicus, amica	vän	fílos, fíle	φίλος; φίλη
<i>(E) amicable, amical</i>		<i>filosof/i/, filantrop, homofil, nekrofil, pedofil, Filip</i>	
medicus	läkare	iatrós	ιατρός
<i>medicin, medikament</i>		<i>psykiatri, geratrik, oftalmiatrik; (E) pediatrician</i>	
caro, carnis f.	kött	sarx, sarkós f./ kréas n.	σάρξ, σαρκός; κρέας
<i>reinkarnation, carnival; (E) carnation, carnage, carnivora</i>		<i>sarkofag, pancreas</i>	
fortuna	öde, lycka	týche,	τύχη
<i>(E) fortune</i>		<i>Eftychía ευτυχία</i>	
domus f.	hem	oikos	οἶκος
<i>(E) domestic</i>		<i>ekonomi, ekologi</i>	

carmen, carminis n.	sång	odé	ὠδή
<i>Carmen/cita/, charm</i>		<i>prosodi, ode</i>	
arbor	träd	dendron n.	δένδρον
<i>arboretum, arborist</i>		<i>dendrologi, rododendron</i>	
herba	ört	botáne	βοτάνη
<i>herbarium; (E) herb</i>		<i>botanik</i>	
flos, floris m.	blomma	anthos n.	ἄνθος
<i>flora, florera, flor; (E) flower, flour</i>		<i>krysantemum, antologi</i>	
avis f.	fågel	ornis, ornitos m.	ὄρνις, ὄρνιθος
<i>aviär; (Fr./Sp. avion,; (E) aviation</i>		<i>ornitologi/</i>	
equus / caballus	häst	hippos m.	ἵππος
<i>E equestrian, kavalleri, kavaljer</i>		<i>Hippologi</i>	
populus	folk	ethnos n demos m.	ἔθνος, δῆμος
<i>population, populär; (E) people</i>		<i>etnografi/i/, etnolog/i/, demokrati, demagog, demografi, endemi, epidemi, pandemi</i>	
corpus, corporis n.	kropp	soma,-tos n.	σῶμα, σώματος
<i>korpral; (E) corporation, corporal, kår</i>		<i>psykosomatisk, kromosom</i>	
anima / mens, mentis f.	själ	psyché	ψυχή
<i>animation, mental, dement</i>		<i>psykolog/i/, psykopat, psykiater</i>	
animal, -is n.	djur	zoon	ζῷον
<i>animalisk; (E) animal</i>		<i>zoologi</i>	
nomen, nominis n.	namn	ónoma, -tos n.	ὄνομα, ὀνόματος
<i>nominera, pronomen</i>		<i>syn-, ant-, hom-, pseudonym, onomatopoetisk</i>	
color, -is m.	färg	chroma, -tos n.	χρῶμα, χρώματος
<i>Colorado, kulör, cobra</i>		<i>polykrom, monokrom</i>	
niger	svart	mélan (neutrum)	μέλαν
<i>nigger/neger</i>		<i>melantonin, melankoli, melanom</i>	
albus	vit	leukós, áspros	λευκός; ἄσπρος
<i>alba, albin</i>		<i>leukemi</i>	
viridis, -e	grön	chlorós	χλωρός
		<i>klor, klorofyll</i>	

nudus	naken	gymnos	γυμνός
<i>nudist; (E) nude</i>		<i>gymnasium, gymnastik</i>	
calidus	varm	thermós	θερμός
<i>kalori, kalifaktor</i>		<i>termos, termer</i>	
via	väg	hodós	ὁδός
<i>viadukt, (till Uppsala) via (Arlanda)</i>		<i>metod, period, diod, synod</i>	
forum	torg	agorá	ἀγορά
<i>forum</i>		<i>agorafobi</i>	
lux, lucis f./ lumen, luminis n.	ljus	fos, fotós	φῶς, φωτός
<i>Lucia, Lucifer; (E) translucent, illuminera</i>		<i>fotograf/i/, fotogen/isk/, fotosyntes, fosfor</i>	
deus	gud, -inna	theós, ,-á	θεός, -ά
<i>E deify</i>		<i>teologi, apoteos, ateist, entusiasm, monoteism, panteism, polyteism, Teodor/-a</i>	
homo, hominis m.	människa	ánthropos	ἄνθρωπος
<i>hominider; (E) homicide</i>		<i>filantrop, misantrop, antropoid, antropologi, antropofag</i>	
pax, pacis f.	fred	eiréne	εἰρήνη
<i>pacifist; (E) pacifier, the Pacific</i>		<i>Irene, Santorini</i>	
bellum	krig	pólemos	πόλεμος
<i>rebell; (E) belligerent</i>		<i>polemik</i>	
amor, -is m.	kärlek	éros; agápe	ἔρως, ἔρωτος; ἀγάπη
<i>amorös</i>		<i>erotik</i>	
salus, salutis f.	hälsa	hygieía	ὑγίεια
<i>salut/era/</i>		<i>hygien</i>	
terror, -is m.	skräck	fobos	φόβος
<i>terror (-värde, -attack), terrorist, terrorisera</i>		<i>agorafobi, akrofobi, klaustrofobi (hybridord)</i>	
hospes, hospitis m.	gästvän	xénos	ξένος
<i>hospital, hotell; (E) hospitality</i>		<i>xenofobi,</i>	
mos, moris m.	sed	éthos n.	ἦθος
<i>moral</i>		<i>etik</i>	

